

Azərbaycan Respublikasının
Mediyanın İnkişafı Agentliyi

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

İsmayıl Qocayev

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Almaniyanın Azərbaycandakı səfiri Volfqanq Maniqi qəbul edib. Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Azərbaycanda müxtəlif din nümayəndələrinin dostluq, qardaşlıq, qarşılıqlı anlaşma mühitində yaşamalarını böyük nemət kimi dəyərləndirdiyini və ölkəmizin xristian dünyası ilə əlaqələrinin dərinləşməsinə müsbət hal kimi qeyd edib.

Şeyxülislam rəhbərlik etdiyi QMİ nəzərində Bakı Beynəlxalq Dinlər və Sivilizasiyalararası Mərkəz xəttinə bugünədək həyata keçirdikləri təşəbbüs və tədbirlər barədə, Avropa ölkələrində, o cümlədən, 2019-cu ildə Almaniya baş tutmuş beynəlxalq konfrans barədə alman səfirə ətraflı məlumat verib. Gələcəkdə Almaniya ilə də dini-mənəvi əlaqələr müstəvisində münasibətlərin yüksək səviyyəsi, dinlərarası əməkdaşlıq yönündə əməli fəaliyyət üçün səy göstərəcəklərini deyib. A.Paşazadə səfirin Azərbaycanın dini liderinin erməni din rəhbəri ilə görüşlərinə dair suallarını cavablandırır. QMİ sədri vurğulayıb ki, monoetnik Ermənistandan fərqli olaraq multikultural Azərbaycanda müxtəlif millət və dinlərin nümayəndələri mehribanlıq, qarşılıqlı ehtiram və anlaşma şəraitində əsrlərlə dinc yanaşı yaşayırlar və erməni vətəndaşlarımız da bizimlə birlikdə əmin-amanlıqda yaşaya bilərlər. A.Paşazadə Azərbaycanda dinlər, konfessiyalar arasında yüksək səviyyənin təmini və davamlılığında dövlət siyasətinin, şəxsen

ölkə rəhbərinin səy və fəaliyyətinin böyük rolu olduğunu fəxarətlə vurğulayıb. Azərbaycanın beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz torpaqlarını işğaldan azad etmək, ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə qazanılmış Zəfərdən sonrakı müddətdə Azərbaycanla Almaniya arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən məmnunluğunu bildirib. Səfir Azərbaycanda mövcud dinlərarası səmi münasibətlərin, məzhəblərarası qarşılıqlı ehtiram mühitinin təkəcə Qafqaz bölgəsi üçün deyil, Avropa məkanı, o cümlədən, Almaniya üçün böyük maraq və əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib.

Almaniyanın səfiri V.Manig ölkəsində islam dininin alman mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi qəbul edildiyini, müsəlmanların, türk mənşəli, habelə 26 min azərbaycanlı vətəndaşlarının Almaniya yaşamasından bəhs edib. Ölkəsində yeni federal hökumət qurulmasından danışan səfir yeni hökumətin də Azərbaycanla əlaqələrin, münasibətlərin uğurlu inkişafında maraqlı olduğunu bildirib. Almaniya səfir

yaşayıblar. Mühüm geostrateji mövqeyə malik ölkəmiz din və dini cərəyanların yayıldığı ərazi olub. Azərbaycanın tarixi ərazisində şamanlıq, zərdüştilik (atəşpərəstlik), daha sonralar isə yəhudi dini, xristianlıq və islam yayılıb. Tarixən Azərbaycan ərazisində yaşayan etnik və dini icmalar arasında sıx münasibətlər formalaşmış, heç bir milli, irqi və dini ayrı-seçkilik mövcud olmayıb. Bu sahədə Azərbaycan unikal təcrübəyə malikdir. Bu təcrübəni xalqımız hələ "multikulturalizm" sözünün yaranmasından öncə, əsrlər boyu toplayıb və zənginləşdirib. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycana müxtəlif illərdə səfər edən rəsmi şəxslər ölkədə hökm sürən dini tolerantlığın yüksək səviyyədə olduğunu qeyd ediblər. Respublikamızda mövcud olan dinlərarası münasibətlərin və dözümlüliyin dünyanın digər ölkələri üçün yaxşı nümunə ola biləcəyini vurğulayıblar. Beləliklə, Azərbaycan Respublikasında hökm sürən tolerantlığın spesifik xüsusiyyətini müxtəlif dini konfessiyaların nümayəndələrinin bir-birinə qarşı və dövlətin onlara ayrı-ayrılıq-

Parlament üzvü qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində Azərbaycan dünyanın tolerantlıq və multikulturalizm mərkəzlərindən birinə çevrilib: "Dünyanın bir çox dini liderləri, ictimai xadimləri Azərbaycanın tolerantlığı, multikulturalizmi, digər mədəniyyətlərə göstərilən münasibəti daim yüksək qiymətləndirirlər. Qarşımızda duran ən mühüm məsələlərdən biri də bu ənənələri qorumaq və gələcək nəsillərə çatdırmaqdır. Bu istiqamətdə cənab Prezident çox mühüm addımlar atır. Ölkəmizdə sinəqoqlar, kilsələr, məscidlərlə birlikdə fəaliyyət göstərir, dövlət onlara qayğısını, diqqətini əsirgəmir. Azərbaycandakı tolerantlıq ənənələrinin qorunmasında və möhkəmlənməsində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin də rolu var. Quruma rəhbərlik edən Şeyx həzrətləri də hər zaman çalışıb ki, Azərbaycandakı icmalar və dini liderlər arasındakı əlaqələr çox yüksək səviyyədə olsun. Bunun üçün də zəruri addımlar atılıb. Dünyanın bir çox yerində yəhudi, xristian və müsəlman dini icmaları arasında əlaqələr pozulub. Onların arasında düşmənçilik və ədavət, bir-birinə qarşı kinifrət var. Azərbaycanda isə belə deyil. Ölkəmizdə dini icmalar arasındakı münasibətlərin yüksək olmasında və getdikcə daha da inkişaf etməsində bu kimi təmaslar xüsusi əhəmiyyət daşıyır".

"Tolerant ölkə olmağımız xüsusi əhəmiyyət daşıyır"

Ceyhun Məmmədov: "Qarşımızda duran ən mühüm məsələlərdən biri də bu ənənələri qorumaq və gələcək nəsillərə çatdırmaqdır"

istər bölgədə, istərsə dünya miqyasında böyük nüfuz və ehtiram sahibi olan Şeyxülislamla görüşməkdən məmnunluğunu ifadə edib. Görüşdə Azərbaycanın Vətən müharibəsindən sonra iqtisadi tərəqqi, kommunikasiyaların açılması yönündə səylərinin bölgədə dinc birgəyaşayış və qarşılıqlı anlaşma mühitinin tezliklə bərqərarına səbəb olacağına ümid ifadə olunub. Şeyxülislam öz növbəsində, Almaniya dövlətinin yeni hökumətinə uğurlar diləyib və səfirə bundan sonrakı fəaliyyətində xeyir-dualar arzulayıb. Səfirə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin fəaliyyətini əks etdirən müxtəlif nəşrlər təqdim olunub.

Əsrlər boyu müxtəlif konfessiyaların nümayəndələri Azərbaycan ərazisində yanaşı

da və bütövlükdə olan münasibəti təşkil edir.

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, ölkəmizdəki dini və milli tolerantlıq çox vacibdir. Deputatın sözlərinə görə, bu amil Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifələrindəndir: "Azərbaycanda müxtəlif dinlərin və xalqların nümayəndələri sülh və əmin-amanlıq şəraitində çox rahat həyat sürürlər. Dinc və yanaşı yaşayırlar. Belə bir xoşbəxtlik hər ölkəyə nəşib olmur. Bu baxımdan tolerantlığa sahib ölkə olmağımız xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan xalqı Ermənistandan fərqli olaraq digər xalqların nümayəndələrinə hər

zaman hörmətlə yanaşır. Onların mədəniyyətinə, yaşayış tərzlərinə daim diqqət və qayğı göstərib. Ermənilər isə başqa millətlərə dözümsüzlük nümayiş etdiriblər. Azərbaycan Ermənistandan fərqli olaraq gələcəyə baxmağı bacarır. Çünki bölgəyə sülhün, əmin-amanlığın və inkişafın gəlməsinin yeganə yolu birgəyaşayışın təmin olunmasından keçir. Əgər regionumuzun daha çox tərəqqisində maraqlıyıqsa, digər xalqlarla birgə yaşayışa problem yaratmalyıq. Düzdür, Ermənistan illərlə bizə qarşı işğalçılıq və soyqırımı siyasəti həyata keçirib. Tarix boyu faciələrə imza atıb. Amma biz erməni deyilik, yüksək mədəniyyətə və tolerantlığa malik xalqıq, hər zaman da elə qalacağıq".